



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI-4114-03-02/2012

I/12/010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/12/010 – Informatyzacja administracji samorządowej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2010 r. do 30 września 2012 r. oraz działania w okresie późniejszym związane z zakresem kontroli.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	1. Agnieszka Olejarz, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 84673 z dnia 27 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1, 2) 2. Arkadiusz Pawlik, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 84676 z dnia 30 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 3, 4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Nowej Słupi (dalej: Urząd), ul. Rynek 15, 26-006 Nowa Słupia.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wiesław Jerzy Gałka, Wójt Gminy Nowa Słupia. (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W latach 2010 – 2012 (do 30 września) pracownikom Urzędu zapewniono możliwość korzystania ze sprzętu komputerowego na poziomie pozwalającym na realizację zadań. Większość komputerów na dzień 30 września 2012 r. posiadała mniej niż pięć lat. Sprzęt komputerowy wykorzystywany był m.in. do prowadzenia rejestrów i ewidencji, sporządzania projektów pism, decyzji i postanowień.

Komputery i oprogramowanie przekazane w ramach projektu *Centra kształcenia na odległość na wsiach* były użytkowane niezgodnie z umowami zawartymi przez gminę Nowa Słupia z konsorcjum Miasto Zielona Góra – Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w Zielonej Górze oraz 4sytem Polska Sp. z o.o. w dniu 1 kwietnia 2008 r. oraz z Fundacją Pomocy Matematykom i Informatykom Niepełnosprawnym Ruchowo w dniu 23 czerwca 2008 r.

Niezgodnie z przepisami o rachunkowości prowadzono księgi inwentarzowe środków trwałych i pozostałych środków trwałych.

W badanym okresie w Urzędzie nie wprowadzono dokumentacji opisującej sposób przetwarzania danych osobowych, wymaganej § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych². Dokumentację tę wprowadzono dopiero 27 listopada 2012 r. w postaci *Polityki bezpieczeństwa i Instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych* (dalej odpowiednio: *Polityka bezpieczeństwa, Instrukcja*), przy czym *Polityka*

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według 3-stopniowej skali ocen jest nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie daje prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, Najwyższa Izba Kontroli stosuje ocenę opisową.

² Dz. U. Nr 100, poz. 1024.

bezpieczeństwa i Instrukcja nie spełniały części wymogów określonych w ww. rozporządzeniu.

Nieprawidłowo przechowywano kopie zapasowe danych przetwarzanych w systemie finansowo-księgowym. W polityce rachunkowości nie określono fizycznych środków ochrony danych. Nie dotrzymywano warunków licencji shareware i Microsoft poprzez odpowiednio: nieodinstalowanie po okresie testowym nieużytkowanego oprogramowania oraz przeniesienie oprogramowania z pierwotnych komputerów na inne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Stan i jakość podstawowej infrastruktury informatycznej, sposób jej wykorzystania oraz wpływ informatyzacji na podnoszenie sprawności Urzędu i jakości świadczonych przez niego usług

Opis stanu
faktycznego

W Urzędzie na dzień 30 września 2012 r. na 35 osób zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych przypadało 37 komputerów (bez uwzględnienia trzech przekazanych na potrzeby *Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach*³ – dalej: *Centrum* oraz jednego przekazanego przez Regionalną Organizację Turystyczną), na koniec 2011 r. – 37 komputerów na 33 osoby, a na koniec 2010 r. – 36 komputerów na 39 osób. Na dzień 30 września 2012 r., wiek 30 użytkowanych komputerów wynosił od jednego roku do pięciu lat, a pozostałych od sześciu do jedenastu lat (19% ogółu).

Wśród 37 komputerów użytkowanych na dzień 30 września 2012 r. uwzględniono dwa komputery przekazane nieodpłatnie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Urząd Statystyczny w Kielcach, które wykorzystywane były przez pracowników do bieżącej pracy. Pracownicy Urzędu korzystali również z trzech komputerów z dziesięciu, które na podstawie umowy z 1 kwietnia 2008 r. zostały przekazane przez konsorcjum Miasto Zielona Góra – Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w Zielonej Górze oraz 4sytem Polska Sp. z o.o. na potrzeby *Centrum*, mającego siedzibę w budynku Urzędu.

Ponadto na dzień 30 września 2012 r. Urząd posiadał 14 komputerów w wieku od 8 do 10 lat, których nie użytkowano, w tym 13 z nich z powodu uszkodzeń nienadających się do naprawy. (dowód: akta kontroli str. 7, 12-28, 56-71, 181-191, 204-212, 224-244, 282-301, 351-354)

W latach 2010 – 2012 (do 30 września) zakupiono: w 2010 r. sześć komputerów za kwotę 17 tys. zł i w 2011 r. jeden za 1,5 tys. zł. Na zakup oprogramowania wydatkowano 16 tys. zł, przy czym najwięcej zapłacono za System Informacji Prawnej LEX – 8,8 tys. zł w 2011 r. Powyższe wydatki poniesiono ze środków własnych i stanowiły one łącznie w badanym okresie 0,1% wydatków ogółem poniesionych przez Urząd. (dowód: akta kontroli str. 12-14)

W latach 2010 – 2012 (do 30 września) wydatki na usługi serwisowe i sprawowanie specjalistycznego nadzoru eksploatacyjnego nad oprogramowaniem funkcjonującym

³ W ramach realizacji projektu „Centra kształcenia na odległość na wsiach” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 Priorytetu 2 Rozwój społeczeństwa oparty na wiedzy Działania 2.1 Zwiększenie dostępu do edukacji – promocja kształcenia przez całe życie schematu a) – Zmniejszenie dysproporcji edukacyjnych pomiędzy wsią a miastem.

w Urzędzie wyniosły 52 tys. zł i stanowiły 11% wydatków ogółem poniesionych przez Urząd w § 4300 – zakup usług. (dowód: akta kontroli 350)

W Urzędzie wykorzystywano oprogramowanie do tworzenia uchwał do opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego, programy finansowo-księgowe, do prowadzenia sprawozdawczości, do dokonywania przelewów bankowych, System Informacji Prawnej oraz pakiety biurowe Microsoft Office i Open Office. Żaden z ww. programów nie był dedykowany dla Urzędu. Programy te, jak wyjaśnił Wójt Gminy Nowa Słupia, automatyzują procesy wydawania decyzji, ułatwiają procesy legislacyjne i ewidencjonowanie procesów księgowych, usprawniają jakość i szybkość obsługi klientów. (dowód: akta kontroli str. 261-264, 275-281).

W Urzędzie nie dokonywano analiz obszarów działania jednostki pod kątem usprawnienia procesów z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, ponieważ, jak wyjaśnił Wójt Gminy, uznano, że rozwiązania przyjęte w ramach projektów „e-świętokrzyskie – Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej Jednostek Samorządu Terytorialnego” i „e-świętokrzyskie – Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego”, do których przystąpiła gmina Nowa Słupia, pozwolą w sposób funkcjonalny zastąpić wiele procesów dotychczas prowadzonych w postaci dokumentacji papierowej na postać elektroniczną, oraz że dzięki tym rozwiązaniom uda się stworzyć nowoczesny urząd. (dowód: akta kontroli str. 96)

W Urzędzie na 29 rejestrów/ewidencji 11 prowadzono w wersji elektronicznej (głównie w programie Word). Wśród nich były ewidencje dotyczące gospodarki nieruchomościami, ewidencje ludności, dowodów osobistych, obiektów świadczących usługi hotelarskie, księgowe (np. podatkowe, płacowe, do rozliczeń zużycia wody) oraz rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Przyczyną prowadzenia pozostałych rejestrów w formie papierowej (korespondencji, umów cywilnoprawnych, skarg i wniosków, kwalifikacji wojskowych, zarządzeń Wójta, delegacji służbowych, szkoleń, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu gminnym, zezwoleń na sprzedaż alkoholu, mieszkańców i lokali na osiedlu Rudki, urodzeń, małżeństw i zgonów oraz ewidencji środków trwałych i ewidencji wartości niematerialnych i prawnych), jak wyjaśnił Wójt Gminy Nowa Słupia, była m.in. mała skala ich zastosowania.

Przy sporządzaniu przez pracowników Urzędu projektów pism, wykorzystywano narzędzia informatyczne. Do powtarzających się pism, decyzji, postanowień, oświadczeń i zaświadczeń stworzone zostały szablony w programie Word. (dowód: akta kontroli str. 87-93, 196-199, 265-272, 274)

W Urzędzie funkcjonowały służbowe skrzynki e-mail, które – jak wyjaśnił Wójt Gminy – są wykorzystywane jako narzędzie pomocnicze w komunikowaniu się wewnątrz Urzędu oraz do kontaktów bezpośrednich z inwestorami w sprawach technicznych.

W Urzędzie nie funkcjonował system elektronicznego obiegu dokumentów. Taki system, zintegrowany z programami dziedzinowymi oraz z systemem e-PUAP,⁴ zostanie wdrożony w Urzędzie w ramach projektu „e-świętokrzyskie – Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej Jednostek Samorządu Terytorialnego”. Planowany termin zakończenia realizacji tego projektu przewidziany jest na 30 czerwca 2014 r. (dowód: akta kontroli 87-93, 196-199, 355-356)

⁴ Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej.

W wyniku badania dokumentów potwierdzających odbyte szkolenia w zakresie obsługi komputerów czterech celowo wybranych urzędników korzystających z komputera, tj. 11,4 % stanu zatrudnienia na 30 września 2012 r., stwierdzono, że żadna z tych osób nie uczestniczyła w szkoleniach w zakresie obsługi komputera lub programów komputerowych. (dowód: akta kontroli str. 6)

Z wyjaśnień [...] ⁵, inspektora ds. Kadr, odpowiedzialnej na podstawie regulaminu organizacyjnego za organizowanie szkoleń dla pracowników, wynika, że firmy zewnętrzne wdrażające nowe aplikacje lub aktualizujące istniejące oprogramowanie prowadziły w Urzędzie szkolenia (instruktaż) dla pracowników korzystających z tego oprogramowania, oraz że inspektor ds. informacji publicznej i promocji gminy [...] ⁶, na prośbę zainteresowanych pracowników udzielał instruktaży stanowiskowych w zakresie programów użytkowanych w Urzędzie. (dowód: akta kontroli str. 9, 252)

W stosunku do osób ubiegających się w 2012 r. w Urzędzie o zatrudnienie na stanowiska urzędnicze, w trzech przypadkach na cztery postawiono wymóg biegłej znajomości pakietu Office. Dodatkowo od kandydatów ubiegających się o stanowisko młodszego referenta ds. księgowości budżetowej wymagano znajomości programów wykorzystywanych w księgowości. Pracownicy, od których w ogłoszeniu żądano znajomości obsługi komputera w złożonych aplikacjach deklarowali jej znajomość. Wymóg w zakresie znajomości obsługi komputera i pakietu biurowego nie został sformułowany w ogłoszeniu na stanowisko sekretarza Gminy, pomimo określenia w warunkach pracy na danym stanowisku, że praca przy komputerze będzie wykonywana powyżej czterech godzin dziennie, oraz że narzędziem pracy na stanowisku ma być m.in. komputer. Wójt Gminy Nowa Słupia wyjaśnił m.in., że *zadania sekretarza gminy koncentrują się głównie na obowiązkach kierowniczych, związanych z nadzorem. Obowiązki związane z wykonaniem czynności technicznych (wymagających między innymi znajomości pakietu Office), które dominują na takich stanowiskach jak referent czy inspektor w przypadku sekretarza w zasadzie nie występują.* (dowód: akta kontroli str. 20, 72-86, 279)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2012 r. dwa komputery stacjonarne i notebook spośród 10 komputerów przekazanych Gminie przez miasto Zielona Góra i firmę 4system Polska Sp. z o.o., na potrzeby Centrum, znajdowały się poza nim i były wykorzystywane przez pracowników Urzędu do codziennej pracy. Było to niezgodne z § 1 ust. 6 i 7 umowy zawartej w dniu 1 kwietnia 2008 r. pomiędzy gminą Nowa Słupia a miastem Zielona Góra i firmą 4system Polska Sp. z o.o., w którym określono, że przekazany sprzęt komputerowy stanowić będzie wyposażenie umiejscowionego w obiekcie Urzędu Centrum, powołanego w celu ułatwienia mieszkańcom Gminy zdobywania wiedzy ogólnej, umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych. Zgodnie z § 4 ust. 3 umowy wykorzystanie ww. wyposażenia niezgodnie z przeznaczeniem lub też niezgodnie z celem, stanowi naruszenie istotnych postanowień umowy.

W złożonych wyjaśnieniach Wójt Gminy Nowa Słupia stwierdził, że komputery zostały przeniesione tymczasowo do pokoju sekretarza i prawnika Gminy, co według

⁵ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

niego pozostaje w zgodzie z § 5 ust. 1 umowy, który stanowi, że wyposażenie znajdować się będzie w budynku *Centrum*, o którym mowa w § 1 ust. 7 umowy i nie będzie przemieszczane. Ponadto jako przyczynę przeniesienia komputerów wskazał brak środków finansowych w budżecie Gminy na zakup nowych komputerów oraz fakt niewykorzystania tych komputerów w *Centrum*. Według wyjaśnień Wójta, decyzję o przyniesieniu komputerów, bez uzgodnienia z nim, podjął poprzedni sekretarz Gminy. Izabela Dziewięcka, pełniąca wówczas tę funkcję wyjaśniła, że nie przypomina sobie, aby podejmowała taką decyzję. Podkreśliła również, że wszystkie decyzje dotyczące Gminy i Urzędu podejmowała w uzgodnieniu z Wójtem. Zdania byłej pani sekretarz Gminy nie podzielił Wójt.

Zdaniem NIK nie było konieczności przeniesienia komputerów z *Centrum* na stanowiska pracy ww. pracowników, ponieważ nie zachodziła potrzeba doposażenia Urzędu w sprzęt informatyczny (w momencie dokonania ww. czynności na każdego z pracowników przypadał co najmniej jeden komputer). W trakcie kontroli NIK nieprawidłowość została wyeliminowana, poprzez przeniesienie komputerów z powrotem do *Centrum*. (dowód: akta kontroli str. 20, 21, 181-190, 204-212, 275-281, 365-366, 370-373)

2. Na dzień 30 września 2012 r. w ewidencji środków trwałych Urzędu pozostawał nieużytkowany sprzęt komputerowy (tj. 13 uszkodzonych komputerów z lat 2002 – 2004, jeden z 2003 r. przestarzały technicznie). Uszkodzone komputery, nienadające się do naprawy nie zostały zdjęte z ewidencji księgowej środków trwałych. Zaniechaniem tym naruszono art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷ stanowiący, że przez środek trwały należy rozumieć rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. W trakcie niniejszej kontroli nieprawidłowość usunięto. (dowód: akta kontroli str. 190, 275-281, 351-354, 376-384)

Odpowiedzialność za ww. nieprawidłowość ponosi [...] ⁸, który nie przedłożył skarbnikowi Gminy informacji o nieużytkowanym sprzęcie komputerowym. (dowód: akta kontroli str. 370-373)

3. Niezgodnie z przepisami prawa prowadzono księgi inwentarzowe środków trwałych i pozostałych środków trwałych, ponieważ:

- pod tym samym numerem inwentarzowym wpisano kilka komputerów (jednostek centralnych) lub zestawów komputerowych. Działaniem tym naruszony został art. 7 ust. 3 ustawy o rachunkowości stanowiący, że *wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie*;
- do ksiąg inwentarzowych wprowadzono, jako odrębne środki trwałe, monitory komputerowe, pomimo iż samodzielne monitory nie wypełniają definicji środka trwałego określonej w ww. art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości. Wpisano natomiast jako element zestawu komputerowego urządzenia peryferyjne (listwa, pendrive), pomimo iż powinny stanowić one odrębny składnik aktywów;
- nie ujęto w księdze inwentarzowej pozostałych środków trwałych komputera przekazanego Gminie w dniu 27 października 2011 r. przez Urząd Statystyczny w Kielcach o wartości 2.376,56 zł. Naruszono tym art. 20 ust. 1

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 330.

⁸ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

ustawy o rachunkowości stanowiący, że do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym oraz art. 24 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym księgi rachunkowe, powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie i sprawdzalnie. Nieprawidłowość tę usunięto w dniu 20 grudnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 56-59, 68-71, 186-191, 244, 275-282, 363-364, 374, 375, 385)

Odpowiedzialność za stwierdzone powyżej nieprawidłowości ponosi, zgodnie z zakresem czynności, [...] ⁹, oraz z tytułu nadzoru, zgodnie z regulaminem organizacyjnym, skarbnik Gminy Danuta Fijas. (dowód: akta kontroli str. 249-250, 367-369, 385)[...] ¹⁰ wyjaśniła, że stwierdzone nieprawidłowości wynikały z wcześniej przyjętego sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz z faktu, że nie posiadała informacji o przekazaniu Gminie komputera przez Urząd Statystyczny w Kielcach. Danuta Fijas wyjaśniła, że zestawy komputerowe zaewidencjonowane w księdze środków trwałych pod pozycją 4/49/491/15 oraz 4/49/491/23 zostały wprowadzone pod jedną pozycją odpowiednio w ilości 7 i 4 szt. w latach 2003 i 2004, tj. w okresie kiedy nie byłam jeszcze zatrudniona w Urzędzie Gminy w Nowej Słupi. (dowód: akta kontroli str. 391, 392)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, w przypadku ogłaszania w Urzędzie naboru na wolne stanowisko, na którym przewiduje się pracę przy komputerze, przy określaniu wymogów stawianych kandydatom należałoby uwzględnić znajomość obsługi komputera.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Bezpieczeństwo systemu informatycznego Urzędu

2.1. Polityka bezpieczeństwa i instrukcja zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010 – 2012 (do 30 września) w Urzędzie nie wprowadzono dokumentacji opisującej sposób przetwarzania danych osobowych, wymaganej § 3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych. *Politykę bezpieczeństwa i Instrukcję* przyjęto dopiero 27 listopada 2012 r. zarządzeniem Nr 70/12 Wójta Gminy Nowa Słupia. Decyzję o wdrożeniu ww. dokumentacji podjęto, jak wyjaśnił Wójt Gminy Nowa Słupia, w związku ze *sformalizowaniem wszelkich procedur w ramach systemu zarządzania jakością wg normy ISO 9001*. Obowiązująca w Urzędzie *Polityka bezpieczeństwa* zawierała wymagane § 4 pkt 1-3 i pkt 5 ww. rozporządzenia: wykaz pomieszczeń, tworzących obszar, w którym

⁹ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

¹⁰ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

przetwarzane są dane osobowe, wykaz zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do przetwarzania tych danych, opis struktury zbiorów danych oraz określenie środków technicznych i organizacyjnych niezbędnych dla zapewnienia poufności, integralności i rozliczalności przetwarzania danych. *Instrukcja* spełniała wymogi określone w § 5 pkt 1-3, 6 i 8 ww. rozporządzenia, bowiem zawierała: procedury nadawania uprawnień do przetwarzania danych i rejestrowania tych uprawnień w systemie informatycznym oraz wskazanie osoby odpowiedzialnej za te czynności (pkt 1), stosowane metody i środki uwierzytelnienia oraz procedury związane z ich zarządzaniem i użytkowaniem (pkt 2), procedury rozpoczęcia, zawieszenia i zakończenia pracy przeznaczone dla użytkowników systemu (pkt 3), sposób zabezpieczenia systemu informatycznego przed działalnością oprogramowania, którego celem jest uzyskanie nieuprawnionego dostępu do systemu informatycznego (pkt 6), procedury wykonywania przeglądów i konserwacji systemów oraz nośników informacji służących do przetwarzania danych (pkt 8). (dowód: akta kontroli str. 95, 97-117)

Wszyscy pracownicy upoważnieni do przetwarzania danych osobowych (poza dwoma przebywającymi na zwolnieniu lekarskim) zostali zapoznani z *Polityką bezpieczeństwa*. (dowód: akta kontroli str. 119-128, 194)

W dniu 27 listopada 2012 r. Wójt Gminy Nowa Słupia powołał na stanowisko administratora bezpieczeństwa informacji (dalej *Administrator*) inspektora [...] ¹¹. (dowód: akta kontroli str. 118)

Oględziny siedmiu komputerów, na których przetwarzane były dane osobowe wykazały: na wszystkich komputerach zastosowano zabezpieczenia programowe, blokujące ingerencję z zewnątrz, tj. włączono zaporę systemu Windows oraz zainstalowano program antywirusowy z aktualną bazą sygnatur wirusów. Zapewniono stały dopływ zasilania do pięciu komputerów poprzez podłączenie ich do zasilaczy awaryjnych UPS (dwa pozostałe podłączono do listew zasilających). Komputery zabezpieczone były co najmniej 8-znakowym hasłem. W przypadku trzech z siedmiu komputerów, które były nieużytkowane z powodu dłuższej nieobecności użytkowników zastosowano blokadę hasłem. (dowód: akta kontroli str. 129-169)

Kopie zapasowe zbiorów danych przetwarzanych w systemie informatycznym SELWIN, służącym do ewidencjonowania ludności, przechowywane były w miejscu zabezpieczającym je przed nieuprawnionym przejęciem, modyfikacją, uszkodzeniem lub zniszczeniem (w sejfie cyfrowym w pomieszczeniu wyposażonym w alarm antywłamaniowy, okna z roletami antywłamaniowymi). (dowód: akta kontroli str. 320, 321)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W *Polityce bezpieczeństwa* nie określono sposobu przepływu danych pomiędzy systemem płacowo-kadrowym a systemem *Płatnik* służącym do rozliczeń pracowników z ZUS oraz pomiędzy programem SELWIN wykorzystywanym do ewidencjonowania ludności a programem finansowo-księgowym moduł *Podatki i Opłaty Gminne*, co było niezgodne z § 4 pkt 4 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych

¹¹ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych.

Wójt Gminy Nowa Słupia wyjaśnił, że w *Polityce bezpieczeństwa* nie określono sposobu przepływu danych pomiędzy systemami funkcjonującymi w Urzędzie, ponieważ nie zachodzą takie relacje, nie występuje bezpośrednia wymiana danych pomiędzy tymi systemami. NIK nie podziela tego stanowiska, ponieważ przepływ danych występuje pomiędzy systemem płacowo-kadrowym a systemem *Płatnik* służącym do rozliczeń pracowników z ZUS. Ponadto informacje z programu do ewidencji ludności SELWIN przenoszone są do programu finansowo-księgowego moduł *Podatki i Opłaty Gminne*. (dowód: akta kontroli str. 97-112, 306, 317-319)

2. W *Polityce bezpieczeństwa* w wykazie pomieszczeń tworzących obszar, w którym przetwarzane są dane osobowe, nie ujęto jednego pomieszczenia (pokoju nr 26) należącego do ww. obszaru. Nieuwzględnienie tego pomieszczenia w powyższym wykazie – jak wynika z wyjaśnień Wójta – było efektem przeoczenia ze strony pracownika przygotowującego projekt *Polityki bezpieczeństwa* (dowód: akta kontroli str. 98, 150, 273, 306, 355-356)

3. W *Instrukcji* nie określono wymaganych § 5 pkt 4 i 5 ww. rozporządzenia procedur tworzenia kopii zapasowych programów i narzędzi programowych służących do przetwarzania danych osobowych oraz nie wskazano okresu przechowywania elektronicznych nośników informacji zawierających dane osobowe, kopii zapasowych zbiorów danych oraz programów i narzędzi programowych służących do ich przetwarzania.

Ponadto nie uszczegółowiono procedur tworzenia kopii zapasowych zbiorów danych, ponieważ nie określono w nich: dla jakich danych wykonywane będą kopie zapasowe, typu nośników, na których będą one wykonywane oraz narzędzi programowych i urządzeń, które mają być do tego celu wykorzystywane, harmonogramu wykonywania kopii zapasowych dla poszczególnych zbiorów danych wraz ze wskazaniem odpowiedniej metody sporządzania kopii (kopia przyrostowa, kopia całościowa) oraz procedury likwidacji nośników zawierających kopie zapasowe danych po ich wycofaniu na skutek utraty przydatności lub uszkodzenia¹².

4. W *Instrukcji*, pomimo obowiązku wynikającego z § 5 pkt 7 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych, nie ustalono sposobu realizacji wymogów, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 4, tj. odnotowania informacji o odbiorcach, którym dane osobowe zostały udostępnione, dacie i zakresie tego udostępnienia. System informatyczny wykorzystywany do przetwarzania danych osobowych powinien posiadać funkcjonalności umożliwiające odnotowywanie wspomnianych powyżej informacji. Z wyjaśnień Wójta Gminy wynika, że *Instrukcja* nie spełnia wymogów w powyższym zakresie, ponieważ dane osobowe przetwarzane w systemie informatycznym nie są przekazywane do odbiorców danych wymienionych w art. 7 pkt 6 ustawy o ochronie danych osobowych. NIK nie podziela powyższego stanowiska ponieważ zgodnie z ww. przepisem, odbiorcą danych jest każdy, komu udostępnia się dane osobowe, z wyłączeniem: osoby, której dane dotyczą, osoby upoważnionej do przetwarzania danych, podmiotu, któremu powierzono przetwarzanie danych oraz jego przedstawiciela

¹² Szczegółowe wytyczne w zakresie polityki bezpieczeństwa i instrukcji zarządzania systemem informatycznym zawarto w dostępnej na stronie internetowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych publikacji „ABC bezpieczeństwa danych osobowych przetwarzanych przy użyciu systemów informatycznych”.

w Rzeczypospolitej Polskiej oraz organów państwowych lub organów samorządu terytorialnego, którym dane są udostępniane w związku z prowadzonym postępowaniem. (dowód: akta kontroli str. 113-117, 306)

Odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponosi Wójt Gminy Nowa Słupia, który wprowadził *Politykę bezpieczeństwa i Instrukcję* oraz jest administratorem danych osobowych. Odnośnie powyższych braków w *Polityce bezpieczeństwa i Instrukcji*, Wójt wyjaśnił, iż są one wynikiem przeoczenia oraz że zapisy w ww. dokumentach mogą być nieprecyzyjne z powodu niewystarczającego doświadczenia we wdrażaniu *Polityki bezpieczeństwa*, z dotychczasowej skali przetwarzania danych osobowych, faktu, iż dokumenty te zostały niedawno wprowadzone w życie. (dowód: akta kontroli str. 113-117, 306)

5. W Urzędzie nie zastosowano wszystkich przyjętych w *Polityce bezpieczeństwa i Instrukcji* środków ochrony. Spośród siedmiu poddanych oględzinom komputerów:
- w czterech nie zastosowano blokady dostępu do komputera podczas nieobecności użytkownika, co było niezgodne z pkt 6 Rozdziału 4 *Polityki bezpieczeństwa* (w trakcie kontroli nieprawidłowość wyeliminowano);
 - dwa komputery nie zostały podłączone do zasilaczy awaryjnych, pomimo takiego wymogu określonego w *Polityce bezpieczeństwa*.

Z wyjaśnień odpowiedzialnego za ww. nieprawidłowość *Administratora* wynika, iż zapomniano dokonać prawidłowych ustawień w tym zakresie, oraz że obecnie na ww. komputerach ustawiono opcję odblokowania komputera za pomocą hasła po 10-minutowej bezczynności, a ponadto, że nie przetwarza się na wskazanych komputerach danych w programach, w których brak zasilania skutkowałby nieodwracalnym uszkodzeniem komputera. Wskazał ponadto, że zasilacz od jednego z tych komputerów, który wchodzi w skład samego zestawu komputerowego został chwilowo przeniesiony ze względu na pilną potrzebę ochrony innej jednostki komputerowej, która nie posiadała innego zabezpieczenia przeciwprzepięciowego. (dowód: akta kontroli str. 97-117, 129-169, 323, 325, 370-373)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Przestrzeganie jednej z przyjętych w *Instrukcji* zasad mówiącej o tym, że hasło użytkownika musi być zmieniane przynajmniej raz w miesiącu, było praktycznie niemożliwe do kontrolowania przez *Administratora*, ponieważ proces zmiany haseł nie został zautomatyzowany. Sami pracownicy Urzędu mieli pamiętać o przestrzeganiu powyższej zasady. Z wyjaśnień *Administratora*, odpowiedzialnego za nadzorowanie i przestrzeganie zasad ochrony danych wynika, że osobiście przypomina pracownikom o konieczności zmiany hasła co 30 dni i że aktualnie wprowadzana jest automatyzacja ww. procesu. (dowód: akta kontroli str. 97-117, 129-169, 325)

2. Przyznanie osobom upoważnionym do przetwarzania danych osobowych w systemie informatycznym praw administratora do komputerów, na których pracują, oznacza, iż mogą oni na nich samodzielnie instalować i deinstalować programy. Zwiększa to ryzyko utraty informacji i obniża bezpieczeństwo systemu informatycznego. Z wyjaśnień *Administratora* wynika, że przyjęte rozwiązanie podyktowane jest względami praktycznymi. Stworzono użytkownikom możliwość instalowania potrzebnego im oprogramowania podczas jego nieobecności. (dowód: akta kontroli str. 129-169, 325)

2.2. Ochrona danych przetwarzanych w systemie finansowo-księgowym

Opis stanu faktycznego

Zasady ochrony danych przetwarzanych w systemie finansowo-księgowym zostały określone we wprowadzonej zarządzeniem Nr 82/10 Wójta Gminy Nowa Słupia z 31 grudnia 2010 r. dokumentacji opisującej przyjęte przez Urząd zasady rachunkowości (dalej *Polityka rachunkowości*) poprzez opisanie programowych zasad ochrony danych, wskazanie systemu zapewniającego stały dopływ zasilania oraz określenie sposobu i celu tworzenia kopii zapasowych. Do ochrony danych przetwarzanych w systemie finansowo-księgowym zastosowano zabezpieczenia wymienione w art. 71 ust. 2 ustawy o rachunkowości w części obejmującej sporządzanie kopii zapasowych danych, ograniczanie dostępu do danych wyłącznie do użytkowników uprawnionych oraz zastosowanie zabezpieczeń sprzętowo-programowych, blokujących ingerencję z zewnątrz. (dowód: akta kontroli str. 160-169, 320, 335-346)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przyjętej w Urzędzie *Polityce rachunkowości*, nie określono zewnętrznych (fizycznych) środków ochrony danych. Obowiązek doboru stosownych środków ochrony zewnętrznej dla ochrony danych przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera zawarty został w art. 71 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Zgodnie z art. 10 ust. 1 tej ustawy jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości.

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy Nowa Słupia, który na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy ustala w formie pisemnej i aktualizuje politykę rachunkowości. Wójt Gminy wyjaśnił, iż nie ustalono doboru stosownych środków ochrony zewnętrznej dla ochrony danych przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera z powodu braku jednoznacznych przepisów w tym zakresie w ustawie o rachunkowości. (dowód: akta kontroli str. 335-346, 349)

2. W Urzędzie, pomimo obowiązku przechowywania kopii zapasowych w miejscach zabezpieczających je przed nieuprawnionym przejęciem, modyfikacją, uszkodzeniem lub zniszczeniem określonego w rozdziale A. *Środki bezpieczeństwa na poziomie podstawowym* pkt IV ppkt 4 lit.a załącznika do rozporządzenia w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych, nie zastosowano odpowiednich środków do zabezpieczenia rezerwowych kopii zbiorów danych zapisanych na informatycznych nośnikach danych. Kopie zapasowe danych przetwarzanych w systemie finansowo-księgowym przechowywane były w tekturowym pudełku w szafie biurowej w tym samym pomieszczeniu, w którym znajdował się serwer z systemem finansowo-księgowym i przetwarzaną w nim bazą danych, a nie np. w sejfie lub szafie pancerniej.

Odpowiedzialność za ww. nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy jako administrator danych osobowych, który zgodnie z rozdziałem A. *Środki bezpieczeństwa na poziomie podstawowym* pkt VII załącznika do ww. rozporządzenia monitoruje wdrożone zabezpieczenia systemu informatycznego. Z jego wyjaśnień wynika, że w pomieszczeniu, w którym przechowywane są kopie zapasowe danych księgowych nie obsługuje się bezpośrednio klientów, w związku z tym nie istnieje ryzyko nieuprawnionego przejęcia kopii zapasowych. Ponadto od dnia 4 stycznia 2013 r. zmieniono zasady przechowywania ww. kopii (po zapisie archiwizującym na taśmie magnetycznej są deponowane u administratora bezpieczeństwa informacji

w metalowej kasetce, a w razie jego nieobecności u skarbnika Gminy w sejfie pancernym. (dowód: akta kontroli str. 320, 349, 370-373)

2.3. Legalność oprogramowania

Opis stanu
faktycznego

Zarządzeniem Nr 35/08 z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie przestrzegania zasad i procedur korzystania z legalnego oprogramowania oraz ochrony własności intelektualnej w Urzędzie Gminy Nowa Słupia, Wójt Gminy Nowa Słupia zobowiązał pracowników m.in. do podpisania metryczki komputera z wyszczególnionym w niej sprzętem komputerowym i oprogramowaniem. Podpisując metryczkę pracownicy przyjmują odpowiedzialność materialną za powierzony im sprzęt komputerowy i oprogramowanie, zobowiązują się do przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze komputera oraz przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych w zakresie instalacji oprogramowania komputerowego. (dowód: akta kontroli str. 170-177)

Oględziny dziewięciu komputerów pod kątem legalności oprogramowania wykazały, że na wszystkich komputerach zainstalowano licencjonowane oprogramowanie wspomagające realizację zadań w Urzędzie. (dowód: akta kontroli str. 129-169, 307-316)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na trzech komputerach nie odinstalowano oprogramowania WinRAR w wersji shareware¹³, pomimo upływu 40-dniowego okresu testowego. Zaniechaniem tym naruszono art. 17 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹⁴ stanowiący, że twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu oraz pkt 2 i 11 umowy licencyjnej na używanie i rozpowszechnianie programu WinRAR, w której określono, że każdy może używać tego programu przez okres testowy o długości 40 dni a po jego upływie, aby dalej go używać, należy zakupić licencję, oraz że brak akceptacji warunków licencji oznacza konieczność zaprzestania użytkowania programu WinRAR i usunięcia go, i wszystkich towarzyszących mu plików ze swoich nośników danych. W trakcie kontroli ww. program został odinstalowany.

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi [...] ¹⁵, inspektor ds. informacji publicznej, do zadań którego należy wdrażanie i prowadzenie systemów informatycznych. Wyjaśnił on, że oprogramowanie to po jego jednorazowym użyciu do celów służbowych nie było użytkowane, oraz że nie odinstalowano ww. oprogramowania po 40 dniach przez zapomnienie.

Z powyższego wynika, że w Urzędzie nie funkcjonują mechanizmy mające na celu zapewnienie przestrzegania prawa autorskiego przy używaniu oprogramowania informatycznego. (dowód: akta kontroli str. 129-145, 150-155, 173, 174, 246, 302, 303, 326)

¹³ Licencja typu shareware zezwala na bezpłatne korzystanie z oprogramowania przez okres próbny, który ma zachęcić użytkownika do zakupu oprogramowania.

¹⁴ Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.

¹⁵ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

2. Na jednym z komputerów w Urzędzie zainstalowano grę komputerową Deluxe Ski Jump¹⁶. Działaniem tym naruszony został określony w § 1 pkt 8 ww. zarządzenia Nr 35/08 zakaz kopiowania i pobierania z Internetu „utworów” będących przedmiotem ochrony praw autorskich (gier komputerowych, filmów itp.). Zgodnie z ww. zarządzeniem autoryzowana instalacja oprogramowania z nośników znajdujących się w zasobach elektronicznych Urzędu oraz instalacja oprogramowania niebędącego w tych zasobach może być dokonana po uzyskaniu zgody od osoby, której powierzono obowiązki informatyczne.

[...] ¹⁷, któremu powierzono wdrażanie i prowadzenie systemów informatycznych wyjaśnił: *Trudno powiedzieć, kiedy i przez kogo gra została zainstalowana. Najprawdopodobniej została zainstalowana przez stażystę. Nikt nie zwracał się do mnie o wyrażenie zgody na instalację gry.* (dowód: akta kontroli str. 140-145, 170-177, 326)

3. Nie zostały dotrzymane warunki licencji oprogramowania Microsoft Word 2002 w wersji OEM dla czterech komputerów poprzez przeniesienie oprogramowania z pierwotnych komputerów na inne. Oprogramowanie OEM powinno być nierozdzielnie połączone z komputerem (lub jego częścią), na którym jest ono zainstalowane po raz pierwszy. Nie wolno takiego oprogramowania przenosić na inne komputery oraz odsprzedawać¹⁸.

[...] ¹⁹, odpowiedzialny za tę nieprawidłowość, wyjaśnił, iż przeniósł przedmiotowe oprogramowanie na nowe komputery, ponieważ nie przypuszczał, że oprogramowanie OEM zostaje na zawsze przypisane do komputera, na którym po raz pierwszy zostało zainstalowane. W trakcie kontroli oprogramowanie w wersji OEM zostało odinstalowane z powyższych komputerów i zastąpione programem Open Office. (dowód: akta kontroli str. 181-185, 234, 235, 323, 325, 370-373)

4. Na komputerze stacjonarnym użytkowanym przez [...] ²⁰ zainstalowano oprogramowanie Microsoft Office Professional Plus 2007 użyczone przez Fundację Pomocy Matematykom i Informatykom Niepełnosprawnym Ruchowo na potrzeby prowadzonego przez Gminę *Centrum*, pomimo iż zgodnie z umową zawartą w dniu 23 czerwca 2008 r. pomiędzy ww. Fundacją a Gminą, użyczone oprogramowanie może być wykorzystywane wyłącznie w tym *Centrum*, zgodnie z warunkami umowy do celów związanych z pozaszkolną edukacją lokalnej społeczności oraz aktywizacją zawodową i społeczną i zasadami licencyjnymi Microsoft. Zgodnie z § 3 ust. 3 lit.a umowy, Gmina nie ma prawa do korzystania z użyczonego oprogramowania w jakikolwiek inny sposób niż wprost wskazany w umowie, a w szczególności do korzystania z oprogramowania do celów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością *Centrum*.

¹⁶ Rozpowszechniana w wersji shareware o trzymiesięcznym okresie testowym, przeznaczona na komputery osobiste do użytku prywatnego (niekomercyjnego); źródło: wikipedia i <http://www.mediamond.fi/padfiles/dsj3pad.xml>.

¹⁷ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

¹⁸ Źródło: <http://www.centrumxp.pl/> i wikipedia.

¹⁹ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

²⁰ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

[...] ²¹, opiekun *Centrum*, wyjaśnił, że zainstalował użyczony przez ww. Fundację program Microsoft Office Professional Plus 2007, ponieważ wykorzystuje go by pomagać beneficjentom w pisaniu listów motywacyjnych, redagowaniu ogłoszeń w poszukiwaniu pracy, stowarzyszeniom w opracowywaniu wniosków aplikacyjnych czy statutowych, w ogólnie rozumianej aktywizacji zawodowej czy społecznej. Wykonuje te czynności z przyczyn organizacyjnych (*Centrum* czasowo bywa wyłączane z udostępniania). Ponadto – jak wyjaśnił – *oprogramowanie zostało zainstalowane testowo w celu zapoznania się funkcjonalnością programów z myślą o pomocy użytkownikom Centrum w obsłudze tych programów*. W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą zostać uwzględnione, ponieważ ww. dokumenty można tworzyć w oprogramowaniu, które wcześniej było zainstalowane na komputerze przypisanym [...] ²², a funkcjonalność programu Microsoft Office Professional Plus 2007 można poznawać na komputerach znajdujących się w *Centrum*. (dowód: akta kontroli str. 129-139, 325-334)

5. Nie aktualizowano wprowadzonych zarządzeniem Nr 35/08 Wójta Gminy Nowa Słupia metryczek komputerów, pomimo iż w okresie objętym kontrolą następowały zmiany umiejscowienia komputerów oraz zmieniano zainstalowane na nich oprogramowanie. Nie tworzono również nowych metryczek dla nowozakupionych komputerów. Nowe metryczki zostały utworzone i podpisane przez pracowników Urzędu w trakcie kontroli NIK. (dowód: akta kontroli str. 178-180, 183) Z wyjaśnień [...] ²³, odpowiedzialnego za aktualizowanie metryczek wynika, że zapominał on na bieżąco dostosowywać metryczki do dynamicznie zachodzących zmian na stanowiskach komputerowych. (dowód: akta kontroli str. 178, 179, 361-362)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Opisane powyżej nieprawidłowości oraz stosowane w Urzędzie rozwiązania techniczne, wskazują na konieczność wzmocnienia nadzoru nad funkcjonującym oprogramowaniem oraz przestrzeganiem przez pracowników przyjętych zasad w zakresie bezpieczeństwa informatycznego.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²⁴, wnosi o:

1. Zaprzestanie prowadzenia ksiąg inwentarzowych środków trwałych i pozostałych środków trwałych niezgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.
2. Dostosowanie *Polityki bezpieczeństwa i Instrukcji* do wymogów rozporządzenia w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków

²¹ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

²² Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

²³ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej.

²⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych oraz zastosowanie w Urzędzie wszystkich przyjętych w ww. dokumentach środków ochrony danych.

3. Podjęcie działań mających na celu zautomatyzowanie na komputerach Urzędu procesu zmiany haseł oraz ograniczenie pracownikom (poza Administratorem) dotychczasowych uprawnień administratora bezpieczeństwa informacji.
4. Określenie w *Polityce rachunkowości* fizycznych środków ochrony danych przetwarzanych w systemie finansowo-księgowym.
5. Podjęcie działań w celu zapewnienia przestrzegania warunków licencji oprogramowania oraz określonego w zarządzeniu Nr 35/08 Wójta Gminy Nowa Słupia zakazu kopiowania i pobierania z Internetu „utworów” będących przedmiotem ochrony praw autorskich.
6. Zaprzestanie korzystania z programu Microsoft Office Professional Plus 2007 w sposób niezgodny z umową zawartą z Fundacją Pomocy Matematykom i Informatykom Niepełnosprawnym Ruchowo.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Nowa Słupia, dnia maja 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Tadeusz Poddębniak

.....
podpis